

MÅNADSFARTYG September 2022 – *Isolda*

Det finns nog inte många fartyg som så intimt förknippats med sin befälhavare som den svenska skonaren *Isolda*. Kapten Carl Julius Ahlgren var befälhavare i detta fartyg under hela 51 år! Och inte nog med det, hans hustru och hans fyra barn var också med ombord under många år. Denna historia är säkert välkänd för många, men det kan ändå vara anledning att uppehålla sig vid *Isolda* som i år fyller hela 120 år.

Hon byggdes 1902 som en tremastad skonare i stål på Lödöse Varv i Göta älv för Göteborgsrederiet Korn & Kjellberg. Längden var drygt 37 meter, bredden 8 meter och djupgåendet 3,5 meter. De tre masterna, vardera 33 meter höga, kunde föra cirka 700 m² segel, och hon kunde komma upp i 10–11 knop som mest. *Isolda* kunde lasta upp till 360 ton och hon sattes de första åren in på kaffetraden till Sydamerika men även till olika europeiska hamnar.

Carl Julius Ahlgren föddes 1878 i den lilla byn Tölö utanför Kungsbacka. Under uppväxten såg han många av sina äldre kamrater gå till sjöss och själv skrevs han in vid Göteborgs Sjömanshus 1894. Den första anställningen var som kock i Donsöskonerten *Diana*, och därefter blev det hela 66 år till sjöss. Carl Julius arbetade i flera segelfartyg och dessemellan studerade han och tog sjökaptensexamen i Göteborg 1903. År 1910 reste han ner till Hamburg där skonerten *Isolda* låg. Han mönstrade ombord som befälhavare den 16 augusti. Ganska snart blev han delägare i fartyget och år 1924 blev han ensam ägare till *Isolda* när han köpte de sista andelarna av Korn & Kjellberg då denna firma samma år hade gått i konkurs.

Under många år förde han sitt fartyg runt om i världen. Hans trolovade Ellen Börjesson följde honom från början ombord i *Isolda* och fartyget blev deras hem för lång tid framåt. Ellen födde fyra barn ombord och vid samtliga tillfällen var Carl Julius barnmorska. Även barnen stannade ombord och de mönstrade i besättningen efterhand som de hade nått lämplig ålder. Även namngivningen av barnen har blivit mycket berömd: Första barnet föddes 1911 när *Isolda* låg i Maracaibosjön, Venezuela. Han döptes till Karl Bolivar efter den sydamerikanske frihetskämpen Simón Bolívar. Barn nummer två blev Carmen Isolda, döpt då fartyget 1912 låg vid Isla de Carmen i Mexiko. Det tredje barnet föddes i Swanseabukten i England i april 1914 då alla magnoliaträd stod i blom. Följaktligen fick hon namnen Swanhild Magnolia. Det sista barnet föddes 1916 i inloppet till Göteborg och gossen fick då namnen Göte Cicero.

Under första världskriget och hela 1920-talet seglade *Isolda* i Sydamerikafart, på Västindien och till Västafrika. Några gånger kom hon till Göteborg, men då mest för att klassas eller ta en trälast. Under 1930-talet blev det mest Europafart, men Carl Julius undvek oftast Östersjön. Han sade: *"Man vet inte om man har någon plats, man vet inte om det är vatten under kölen."*

När andra världskriget bröt ut låg *Isolda* i Sverige och på grund av Skagerrakspärren kunde hon inte gå utanför svenskt territorialvatten. Carl Julius lämnade därför tillfälligt fartyget för att köpa sig ett hus i Långedrag. *Isolda* låg en tid i Mollösund som marinens logementsfartyg och senare vid Kärringberget i Göteborg. När kriget var slut 1945 fick *Isolda* en ny motor installerad, nu på 160 hk. Man riggade också ned de höga toppstängerna. Carl Julius begav sig åter ut på haven, men nu stannade dock hustrun kvar i land. Äldste sonen Bolivar mönstrade i alla fall som styrman ombord.

Under hela 1950-talet fortsatte Carl Julius att segla men han hade börjat bli äldre och livet till sjöss såg ut på ett helt annat sätt än 1894 då Carl för första gången gick till sjöss. *"Nu skall det vara så bråttom med allting och frakterna lägger storrederierna beslag*

på. Det blir inte mycket över för fraktskutorna". Så sent som 1956 uttalade han sig dock fortfarande om livet till sjöss: "Jag lämnar inte sjön och Isolda förrän jag måste bäras i land".

Ändå kom det hela till ett avslut år 1958, då *Isolda* lades upp på samma varv, Lödöse varv, där hon byggdes. Då var *Isolda* det sista svenska seglande handelsfartyget i oceanfart. När Carl Julius år 1960 var 82 år gammal sålde han äntligen sitt kära fartyg till J A Törnberg på Åland för 110 000 kr.

Efter flera olika försäljningar hamnade *Isolda* åter i Sverige och låg 1979 i Malmö, helt avriggad. Hon köptes då av en motorcykelklubb och flyttades till Göteborg där hon användes som motorcykelverkstad! Förfallet fortfor, men år 1994 hade några eldsjälar startat Isolda Ekonomisk Förening. Med eget kapital finansierade man köpet av skutan. Föreningen har som syfte att återställa fartyget till ett någorlunda ursprungligt skick. Hon ligger sedan länge på Gotenius varv i Göteborg där man håller på med renoveringen med hjälp av frivilliga krafter och genom stöd av sponsorer. Det är väldigt kostsamt att byta ut delar av skrov och rigg och föreningen söker hela tiden pengar från olika stiftelser och organisationer. Avsikten på lång sikt är att kunna bedriva verksamhet med henne som seglande passagerarfartyg, för seglarskolor, ungdomsverksamhet, utställningar m.m. Under våren och sommaren 2022 skall man försöka att få ett bogspröt på plats och om detta lyckas före september månad kommer föreningen att bogsera *Isolda* till Eriksberg där den stora Kulturhamnsfestivalen skall äga rum den 24-25 september. Isolda K-märktes 2002 av Statens Maritima Museer.

De som är
intresserade av att
hjälpa till med
renoveringen av *Isolda*
eller bara vill veta mer
om detta projekt kan
gå in på föreningens
hemsida
www.isolda.info.

Text: Göran Sändare